

Література:

1. Баєва О.В., Новосельська Н.І. (2007). *Основи менеджменту: практикум: Навч. посібник*. К.: Центр учбової літератури. 527 с.
2. Яковенко О.І. (2019). *Управління проектами та ризиками: Навчальний посібник*. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М. 196 с.
3. Грищенко І.М., Крахмальова Н.А. (2012). *Інструменти та форми маркетингової комунікації на ринку освітніх послуг*. Ефективність організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку вищої освіти України. Вісник КНУТД. Київ: Тем. вип. №4. С. 298-307.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Людмила Яренчук

к.пед.н., доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Одним із основних шляхів реформування освіти, визначених Державною національною програмою «Освіта. Україна XXI століття», є запровадження у навчальний процес сучасних педагогічних технологій та науково-методичних досягнень. Пріоритетними в освіті є нове ставлення до знань та інтелекту підростаючого покоління, кардинально нові підходи до інвестиційної політики в освітній сфері [1].

З огляду на вищезазначене, зауважимо, що нагальною проблемою вищої педагогічної школи України є підготовка вчителя трудового навчання, який виховує в учнів такі риси характеру, як працьовитість, самостійність, відповідальність, ініціативність, наполегливість, терпіння, старанність, охайність, повага до людей, що створюють матеріальні блага. При цьому виняткового значення набувають розвиток технічної творчості, естетичного смаку, технологічної культури й культури праці та побуту.

Необхідно зазначити, що теоретико-методичні засади професійної підготовки вчителя трудового навчання (технологій) розглянуті в дослідженнях А. Вербицького, О. Коберника, В. Мадзігона, В. Сидоренка, А. Терещука, Г. Терещука та ін.

Кардинальні зміни, що відбуваються в шкільній освітній галузі «Технологія», висувають високі вимоги до особистісних та професійних якостей вчителя трудового навчання. Актуальними для нього стають внутрішня технічна культура, широка технічна ерудиція, технічний світогляд, активність, ініціативність, самостійність, прагнення до творчості, висока відповідальність. Цілком очевидно, що вказані якості повинні ґрунтуватися на глибокій професійній компетентності вчителя.

Серед основних завдань, які необхідно включити до складових змісту професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання у вищих навчальних закладах, є: забезпечення підготовки учнів до трудової діяльності у різних її сферах; ознайомлення учнів із загальними поняттями про основи сучасного виробництва, його економічні та екологічні засади, процеси управління; залучення учнів до основних видів сільськогосподарської праці, проектно-технологічної діяльності; формування навичок розв'язування творчих практичних завдань дослідницького характеру; формування в учнів технічних понять, практичних умінь і навичок; трудове виховання; профорієнтація; формування творчого ставлення до праці; поєднання навчання з продуктивною працею тощо.

Провідною метою освітньої галузі «Технології» є формування технологічно грамотної особистості, підготовленої до життя і активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного, інформаційного суспільства. Досягнення означеної мети

забезпечується змістом трудового навчання, який розроблено відповідно до Державних стандартів освітньої галузі «Технологія» [2].

При цьому реалізація змісту навчальної програми повинна забезпечувати розв'язання таких завдань:

- становлення в учнів технічного світогляду, закріплення на практиці знань про технологічну діяльність, спираючись на закони та закономірності розвитку природи, суспільства, виробництва і науки;
- набуття в учнів практичних навичок творчої діяльності, творчого та критичного мислення в процесі вивчення проектно-технології;
- знайомство учнів з місцем і роллю інформаційно-комунікаційних технологій в сучасному виробництві, повсякденному житті;
- формування культури поведінки з різноманітними засобами праці;
- утворення умов для професійного самовизначення, обґрунтованого вибору професії з урахуванням власних здібностей, уподобань та інтересів;
- заснування в учнів культури праці, навичок раціонального ведення домашнього господарства, культури побуту, відповідальності за результати власної діяльності, комплексу особистісних якостей, потрібних людині як суб'єкту сучасного виробництва і культурного розвитку суспільства;
- виховання активної життєвої позиції, адаптивності, готовності до безперервної професійної освіти, конкурентної боротьби на ринку праці, потреби ініціативно включитися в систему нових економічних відносин, в підприємницьку діяльність;
- створення умов для реалізації особистісно-орієнтованого підходу до навчання, виховання та розвитку особистості.

Доцільно зауважити, що Державний стандарт освітньої галузі «Технології» передбачає зміщення акцентів технологічної підготовки учнівської молоді від ремісничо-тренувального навчання до впровадження у навчально-виховний процес проектно-технологічної системи, яка націлює на творчість і дослідництво, особистісно орієнтовані педагогічні технології з використанням сукупності дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів, засобів навчання. При цьому інноваційних підходів потребують й позакласні, позашкільні форми учнівської технічної творчості тощо. Здійснення зазначених перетворень у системі технологічної підготовки учнівської молоді неминуче пов'язане із адекватними змінами у системі професійного навчання майбутніх учителів трудового навчання (технологій) [2].

На думку С. Ткачука, серед основних завдань, які доцільно включити до складових змісту підготовки майбутніх учителів трудового навчання (технологій) у вищих педагогічних навчальних закладах є:

- формування в учнів технічних понять, практичних умінь і навичок;
- формування техніко-технологічних знань та творчого ставлення до праці, тощо [3].

Принагідно зауважимо, що наукові основи техніко-технологічної підготовки вчителів трудового навчання (технологій) є базовою і системоутворюючою ланкою у формуванні їхніх професійних знань та вмінь, що зумовлює внесення відповідних змін та коректив у зміст навчальних дисциплін техніко-технологічного циклу. Аналізуючи систему професійної підготовки вчителів трудового навчання (технологій) у вищих навчальних закладах зауважимо, що рівень технічної підготовки майбутніх учителів є недостатнім для кваліфікованого виконання своїх обов'язків у сучасних умовах, які позначені переорієнтацією трудового навчання на проектно-технологічну діяльність учнів.

Нове змістове наповнення освітньої галузі «Технології» передбачає більш глибоке ознайомлення учнів із сучасними досягненнями техніки і технологій, опанування практикою проектно-технологічної діяльності. Відтак, вкрай важливим для сучасного вчителя трудового навчання є не лише володіння інформаційними технологіями, але й уміння їх застосовувати в навчально-виховному процесі.

Так, у Державному стандарті базової й повної середньої освіти зазначається, що через зміст освітньої галузі «Технологія» забезпечується ознайомлення учнів з місцем і роллю інформаційно-комунікаційних технологій у сучасному виробництві, науці, повсякденному житті та їх підготовка до раціонального використання комп'ютерних засобів при розв'язанні задач, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням та передачею.

Означене завдання покладено саме на сучасного вчителя трудового навчання, який має досконало володіти інформаційними технологіями. З метою досягнення вищезазначеного, доцільно приділити належну увагу ґрунтовній прикладній підготовці майбутніх учителів трудового навчання саме з інформатики. Так, учитель має вміти створювати банк даних з проектними роботами, працювати з технічною документацією на комп'ютері, вміти робити креслення та розрахунки з використанням комп'ютерних програм, тощо. Крім вищезазначеного, вчителю трудового навчання вкрай необхідно навчитися володіти засобами мультимедіа, які дозволяють використовувати текст, графіку, відео й мультиплікацію в інтерактивному режимі, з метою підготовки та створення мультимедійних продуктів.

Отже, широта охоплення необхідних теоретичних знань і практичних навичок майбутнього вчителя трудового навчання, здатного до педагогічної творчості та інновацій в галузі «Технологія» ставить завдання формування і розвитку всіх складових його професійної компетентності. Розв'язання поставлених завдань ґрунтується на значних змінах, модернізації професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання у вищій педагогічній школі, що має відображати сучасні тенденції розвитку технології і підприємництва, досягнення педагогічної науки в галузі методології, теорії і практики.

Література:

1. Федорович А. (2007). *Підготовка майбутнього вчителя трудового навчання до професійно-педагогічної діяльності*: Навч.-метод. посібник. Дрогобич: Ред. вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка. 118 с.
2. (2003) *Державний стандарт освітньої галузі «Технологія»*. Трудова підготовка в закладах освіти. № 1. С. 3-6.
3. Ткачук С. І. (2014). *Сутність та структура підготовки вчителя технологічної освіти до формування в учнів технологічної культури*. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер : Педагогічні науки. Вип. 1. С. 251-256.